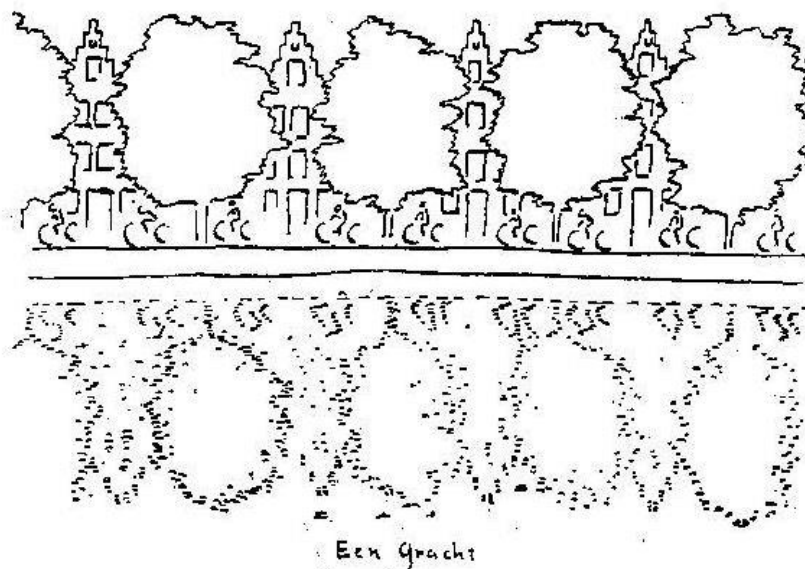

KAREL ČAPEK: OBRÁZKY Z HOLANDSKA

Grachty a kanaaly

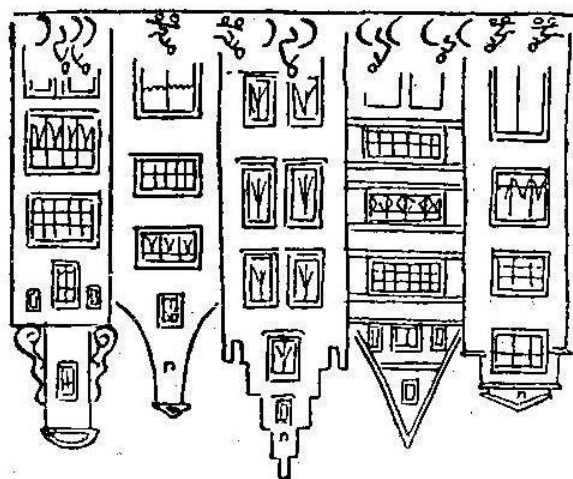
Totíž to je tak: tam, kde u nás bývá uprostřed mezi domy ulice, je v Holandsku uprostřed mezi domy jednoduše voda; tomu se říká gracht, a když ta voda teče od města k městu, je to kanaal. A na břehu té tiché vody není žádné zábradlí, nýbrž tiché a veliké stromy a tichá průčelí domů s jasnými okny; a to všechno se tiše zrcadlí v té vodě.

Praví se, že ty grachty jsou vlastně vodní dráhy a že staří Holanďané po nich prostě dopravovali zboží po celém městě. Nechci to popírat; občas po nich skutečně vážně a tiše plyne loď s bandaskami mléka nebo nákladem květin. Avšak podle toho, jak věci vypadají, bych spíše řekl, že staří Holanďané stavěli svá města z domů a vody hlavně proto, aby tak říkajíc jedním vrzem postavili dvě města: jedno nahoře a druhé zrcadlené ve vodě. Protože nemohli vzhledem k rozsahu své země růst tuze do šířky, zdvojnásobili své rozměry vertikálně: odrazem ve vodě. Protože na svém písku se nemohli příliš rozmáchnout do výše, udělali to prostě obráceně: nazrcadlili si to do hloubky.

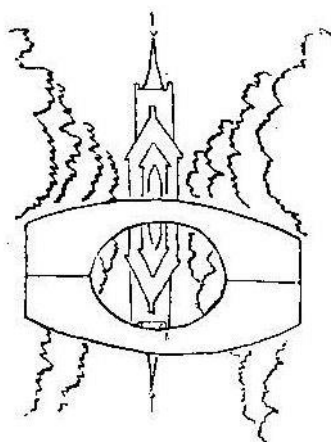

Nahoře tiše a vážně žijí lidé; dole ještě tišeji a vážněji se pohybují jejich stíny. Nedivil bych se, kdyby v zrcadle grachtů se pohybovaly odrazy lidí z minulých staletí, mužů v širokých krejzlíkách a žen v čepcích. Ty grachty jsou totiž velmi staré a následkem toho jaksi neskutečné. Jako by ta města ani nestála na zemi, nýbrž na svém vlastním zrcadlení; jako by se ty solidní ulice nořily z bezedné tůně snů; jako by ty domy měly být zároveň domem i obrazem domu.

Jsou grachty živé, po kterých plují lodí a lodičky, a grachty zarostlé zeleným povlakem řas; grachty chudé, jež páchnou bahnem a rybinou, a důstojné grachty, určené, aby v plném lesku obrazy průčelí patricijských domů; posvátné grachty, ve kterých se zrcadlí kostely, a zašlé, osleplé kanály, ve kterých se neobráží ani oko boží. Grachty v Delftu, kde se zrcadlí červené domečky, a grachty v Amsterdamu, ve kterých se zhlížejí černé a bílé štíty vysokých loďařských domů, a grachty v Utrechtu, zaříznuté hluboko do země, a opuštěné, malé grachtíčky, které vypadají, jako by na ně dosud nevskočila lidská noha (obutá člunem), a grachty zasypané, po kterých zůstalo jenom jméno.

Ale nejgrachtovitější to je, když kvečeru se roní na ztemnělé kanály hlas zvonkových her z věží. Je to jako těžké krůpěje zvonící na temné a pokojné hladině vodní. Jako by ty tiché gračty napršely a slily se z pobožného zvonění set a set let.

Čapek, Karel. *Obrázky z Holandska*. In: *Cestopisy II*. Praha : Československý spisovatel, 1980, s. 17-20.